

Olev Tederi ettekanne on koostatud väljaande „Au langenutele“ 1925.a.põhjal ja esitatud piirileppe konverentsil „Tartu Rahu puutumatus kaitseks“ 1.juunil 2013.a.

Mooses olevat seisnud kord võõra rahva keskel Horebi mägedes ja imetlenud, kuidas seal põlenud orjavitsa põõsas. Siis kuulnud ta häält: „Ära tule siia ligi, võta kingad jalast, sest see maa, mille peal sa seisad on püha maa!“ Mooses võttiski hinge seda uut tuld – isamaa armastust – nii rohkesti, et tõi isegi oma rahva Egiptuse orjakojust välja.

Nagu igal rahval on ka eestlastel oma püha altar ning oma leegitsev orjavitsa põõsas. Leitnant Kuperjanov kirjutas kord rindelt: „...kõik, mis saand olen kodumaale võlgu, kõik, mis teinud ja omandanud olen, on neil silmapilkudel saadud kui tundsin, et mul kannad kodumaa mullast jõudu võtavad...“

Meie Eesti kodu püha altar – eestlaste higist ja verest läbiimbunud mullane maa, altar, kust meie kannad jõudu saavad ammutada, altar, kus võõrad peaksid kingad jalast heitma.

Tartu Rahu allkirjastaja Ed.Hubel on öelnud: „Õnnelik on see rahvas, kellel on võitluses langenuid austada, sest temal on kangelasi.“

Kulla valitsejad Eestis, mis tunne on lõhkuda Eesti Vabadussõja saavutusi, raske vere hinnaga kinnistatud rahvuslikku kultuuri ja loomingut? Mis tunne on sülitada sõjas langenud kultuurikandjate külma hauda? Mis tunne on kuseda põlevale orjavitsa põõsale? Kust võtate omale õiguse reeta seda õnneliku rahvast, kel on kangelasi austada? Miks avate Eesti koduüksed võõraste heidetud murele?

(„Päevalehe“ peatoimetaja G.E.Luiga Ulitzi ainetel):

Mu kodus ei olegi kohta,
kus mure ei oleks käinud,
ei ole ühtainustki läve,
kust sisse ta poleks läinud.

Ei ühtki pinki, ei tooli,
kus poleks ta istunud ju,
ei vaagnat, kust poleks ta söönud,
ei liuda, mis leidmatu.

Ei vooditki jäta ta mulle,
mu magamist koormab ta veel
ja isegi unenäomantlis
ta istub mu sängi eel.

Ta varastand minult mu kodu,
end nuumab, ja söönuks ei saa,
mu juure nii kauaks jääb, kuni
mind ära joonud on ta.